

които се работи, са курсът по шев и кройка, курс по фризьорство, курс по стронтелство и курс по металообработка. В тези инициативи се включват роми не само от Куклен, но и от гр. Перушица, с. Брестовица, с. Куртово Конаре и с. Устина. Проблемен момент от това обучение обаче, е фактът, че получените сертификати и нова квалификация на практика не се реализират на пазара на труда. Например никой от завършилите курса по фризьорство не отваря салон поради потенциалния недостиг на клиенти и несъобразеният с него патентен данък. За да се справи с тази ситуация, ромския център създава база данни за безработните роми и ромите, притежаващи занаятчийска квалификация, функционирайки по този начин като специфична трудова борса.

Освен институционално иницираните преквалификация и нова трудова ориентация, сред бургуджиите в Куклен може да се усети преосмисляне на аграрния контекст и обработката на земята като източник на препитание. Едно от ромските семейства в селото взема земя под аренда и започва да се занимава с отглеждане на тютюн. Въпреки че самите бургуджии не са земеделци, тютюнът е характерният източник на препитание за гурците и помаците в селото и региона и те имат от къде да усвоят технологията на производство. Нещо повече, подобна практика – роми да взимат земя под аренда – е установена повече от пет години в съседните села Болярци и Боянци. Фактът че част от *рамошарите*⁴³ в Болярци успешно заменят производството на кошници и плетени мебели с отглеждането на фъстъци се дава като пример и причина и бургуджиите в Куклен да се опитат да сменят занаята със земеделие.

Земеделието измества занаята дори в групата на калайджиите, която много силно свързва своята субгрупова идентичност с обработката на медта и калайдисването. На “пазара на булки” в Пловдив бе осъществено дълбочинно групово интервю с *онбашията*⁴⁴ на калайджиите от Пловдивско (м,40) – където той се опитва да обясни причините, защо е изоставил занаята, както и със семейство от с. Загорци, което все още го практикува (М:52,28). Представените по-долу фрагменти от интервюто показват от една страна адаптацията към модерния социален контекст, чрез смяна на занаята, от друга страна чрез запазването му. Предадените в курсив синтагми трябва да се разглеждат като аксиални кодове, открояващи рамка, в която може да се интерпретира смяната на занаята.

(м,40): Днеска, нали, сключих договор да продавам домати и да заминават навънка някъде. Със сключен договор б дка гледам. Сабале

⁴³ букв. Кошничари

⁴⁴ Тур. *onbaşı*, -nî – ефрейтор. Става дума за нещо като неформален лидер на калайджиите, живеещи приблизително в района на Пловдивска област.